H. Ewalds

22.1.2019

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemistilaisuus 24.1.2019

K 22/2018 VP TASA-ARVOVALTUUTETUN KERTOMUS EDUSKUNNALLE 2018

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi Tasa-arvovaltuutetun kertomuksesta eduskunnalle 2018 koskien Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanoa.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) asetti joulukuussa 2016 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan (NAPE) vuosille 2017–2021. NAPE on Istanbulin sopimuksen edellyttämä, poikkihallinnollinen koordinaatioelin, joka vastaa Istanbulin sopimuksen toimeenpanon edellyttämien toimenpiteiden yhteensovittamisesta, seurannasta ja vaikutusten arvioinnista. NAPE toimikunnan puheenjohtajana toimii STM:n kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee. Tasa-arvovaltuutettu huomauttaa, että koordinaatiosta puuttuu kunta- ja aluetaso sekä kansalaisjärjestöt, jotka vastaavat monista kyseiselle kohderyhmälle suunnatuista palveluista. Toimikunta on ottanut mukaan toiminnan koordinointiin kansalaisjärjestöt ja kuntatason edustajat asettamalla erillisen NAPE toimikunnan alaisen työryhmän vuosille 2018–2019 verkostoimaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisia palveluja.

Toimikunta on laatinut Istanbulin sopimuksen toimeenpanon toimintaohjelman vuosille 2018–2021. Toimeenpanosuunnitelman luonnos käsiteltiin ja hyväksyttiin hyvinvoinnin ja terveyden ministerityöryhmässä vuoden 2017 lopulla. Ohjelman toimeenpanosuunnitelma tähtää osaltaan Istanbulin sopimuksen edellyttämien velvoitteiden yhteensovittamiseen. Toimenpiteitä on yhteensä 46, ja ne kohdentuvat eri hallinnonaloille. Toimenpiteiden toimeenpano käynnistyi pääosin vuonna 2018, ja järjestöt ovat mukana usean artiklan toimeenpanossa. Toimeenpanosuunnitelma laaditaan neljäksi vuodeksi kerrallaan, mutta sen toteutumista seurataan vuosittain ja sitä täydennetään tarvittaessa.

Vuoden 2018 toimeenpanosuunnitelman toteutuksen seurannasta voi todeta, että suurin osa 46 toimenpiteestä ovat joko suoritetut tai valmisteilla. Ainoastaan muutamaa toimenpidettä ei ole vielä pantu täytäntöön. Toimeenpanon seurannan tulokset osoittavat, että sopimuksen täytäntöönpano on edennyt hyvin. Mutta kuten tasa-arvovaltuutetun kertomuksessa todetaan, ovat toimintaohjelman toimenpiteet huomattavasti suppeammat kuin edellisen, vuonna 2015 päättyneen kansallisen Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen- toimintaohjelman arviointiraportin suositukset.

THL kannattaa tasa-arvovaltuutetun esittämiä (sivulla 107) naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn suosituksia. THL näkee tärkeänä lisätä vanhemmille, lapsille ja nuorille suunnattua seksuaalikasvatusta. THL pitää myös tärkeänä,

H. Ewalds

22.1.2019

että tutkimusta ja sen riittävää rahoitusta toimien vaikuttavuudesta on lisättävä. Erityisesti THL näkee keskeisenä, että Istanbulin sopimuksen toimenpanoon suunnataan riittävästi resursseja sekä toimenpiteiden toimeenpanemiseen että NAPE-toimikunnan työn koordinointiin. NAPE-toimikunnan sihteeristön työ on jaettu STM ja THL kesken. Sihteeristön työhön ei ole kohdennettu erillismäärärahaa.

THL tukee NAPE-toimikunnan esittämiä keskeisimpiä toimenpiteitä vuodelle 2019:

- turvakotien rahoituksen kasvun jatkuminen seuraavan hallituskauden aikana
- seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten eli ns. SERI-tukikeskusten levittäminen kaikkiin yliopistollisiin keskussairaaloihin
- lapsiystävällisen Lastenasiaintalo-toimintamallin (pohjoismainen Barnahus-malli) levittäminen Suomeen. Toimintamallin avulla pyritään varmistamaan lapsen edun mukainen ammattilaisten yhteistyö tilanteissa, joissa epäillään lapsen joutuneen pahoinpitelyn tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi. Tätä toimenpidettä ei ole tällä hetkellä kirjattu NAPE:n toimeenpanosuunnitelmaan.
- väkivallan ehkäisytyön monialaisen yhteistyön rakenteiden vahvistaminen tulevassa SOTE-MAKU-uudistuksessa niin, että osaaminen, palvelujen saatavuus ja väkivallan vastaisen työn resursointi varmistetaan kaikilla tasoilla
- ammattihenkilöstön osaamista väkivallan, häirinnän ja syrjimisen ehkäisyssä vahvistetaan
- kouluttamista koskevien toimenpiteiden ja koulutuksen resursoinnin jatkaminen (esim. poliisi, syyttäjä, SOTE- sekä opetus-, nuoriso- ja kulttuuripuolen ammattilaiset)
- ammattilaisten välisen tiedonvaihdon helpottaminen ja siihen liittyvän ohjeistuksen laatiminen
- väkivallan vastaisen työn riittävä resursointi valtionhallinnossa

Pääjohtaja — Markku Tervahauta

Johtaja
Valtion palvelut -osasto — Anneli Pouta